

Felelős szerkesztő: HALÁSZ IMRE. Szerkesztőségi iroda: Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

KÖZÉRDÉK POLITIKAI NAPILAP.

Kiadó-tulajdonos: HALÁSZ IMRE. Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4). ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: Egy évre... 20 Ft; Negyedévre... 5 Ft; Félévre... 10 Ft; Egy hónapra... 1.50 Ft.

Figyelmeztetés. A „Közérdek”-re folyton fogadtatnak el havi előfizetések is. A „Közérdek” előfizetési ára: Egy hóra... 1 Ft 80 kr. Két hóra... 3 „ 60 „ Negyedévre... 5 „ Félévre... 10 „ Egy évre... 20 „

Budapest, május 15. A magyar nemzet posztóját az európai népesülésben s hivatásának betöltésén nagyon meglehetti az a sajnó körülmény, hogy Európa s legközelebbi szomszédainak a németek hazánkat még mindig nem ismerik, vagy, a mi ennél is rosszabb, gyakran félreismerik.

Választási mozgalmak. Szabolcsmegyéből arról értesítünk bennünket, hogy ott a kisvárdai kerületben a megcsinált fűző daczára is oly csekély a kormány pártja, hogy egy „szabadelvi” jelöltek sem lehet nagy kilátása a megválasztásra. A baloldali legnagyobb részben a közjogi ellenzékhez csatlakozott. A megyében kis számban levő jobboldali nagy része pedig tartózkodó állást foglal a kormányval szemben.

Zemplén megyének jelenleg két törvényszéke van, az egyik S.-A.-Ujhegyen, a másik Homonnán. A reductió kérdéseinek fölmerültek szóban volt, hogy a homonnai törvényszéket is feloszlatják. A kormány azonban, mint értesülünk, utóbb elhatározta, hogy e törvényszéket megőrizzék; mert ennek fennállása a megye rendkívül hosszú kiterjedése által s nemzetiség szempontból indokolt.

A szabadelvi párt kedden május 18-án este 7 órakor a keleti vasút tárgyában értekezletet tart. A honvédszászlóaljoknak ezredekké alakítása a L. K. értesülése szerint rövid időn megkezdetik; az első honvéd ezred a budapesti zászlóaljakból fog szervezteni.

Szászváros és Szerdahely szék központi választmányai részéről nem várható június végéig az állandó névjegyzékek elkészülése. A budapesti képviselő-választók összeírásai jegyzékének legutóbbi kitétele alkalmával 178 felszólalás történt, melyhez a legnagyobb contingens a lipótvárosból került ki.

Bécs, máj. 14. (Eredeti levél.) Mint berlini diplomatai forrásból jelenik Frigyes Vilmos koronaherceg személyesen vállalkozott arra, hogy az olasz királyt a Berlinben épen most tartott orosz-német értekezlet eredményéről értesítse s a király erre vonatkozó nyilatkozatait fogadja. Általánosban már Kendlert értesítette az olasz kormányt, mely ki is nyilatkozta, hogy élveleg helyesli a három császári birodalom politikáját.

Berlin, máj. 13. (Eredeti levél.) Vilmos császár toszítja, melyel a Potsdami katonai lakomán az orosz ezárt felköszöntött, nagy feltűnést okozott, mert azon passzusnak, mely fegyveres szövetséget (Waffenbruderschaft) emleget, nagy jelentőséget tulajdonított. E szó hangsúlyozásából azt következtetik, hogy csakugyan létezik háború esetére, Németország és Oroszország közt olyan egyezmény, mely által Oroszország Németországot kötelese volna fegyverrel támogatni s miután Oroszország nem ohabt háboruba keveredni, ezen fegyveres szövetséget a béke további fenntartására nézve kedvező körülmények tekintik.

Somogyból. Ugy tapasztalom, hogy Somogy megye újabb eseményei a fővárosi lapokban nem lettek jelezve. Pedig Somogy megye igényt tarthat arra, hogy kiváló figyelemmel részesüljön a hazai közönség előtt. Nemcsak területi nagysága, nemcsak annak folytán, hogy majd háromszézer magyar lakja, s pontos adóztatása, emelkedő jóléte által messze túlszárnyalja az alföldi — tisztamenti megyéket; — hanem leginkább az által, hogy alig van megye Magyarországon, hol az intelligens közposztály, s a hazafias aristocratia méltóbban volna képviselve mint Somogyban.

A választási előnkülatok jelen állapotát a belügyminiszter a képviselőházi osztályok tegnapi ülésében következő adatokkal illusztrálta: 16 központi választmány már fölterjeszté a teljesen elkészült állandó választási névjegyzékeket, 98 pedig június hó végéig mulhatatlanul föl fogja azokat terjeszteni, és így 114 központi választmányra, vagyis az összes számban mint 145 központi választmányának több mint három negyedére nézve már ma bizonyos, hogy a választásokat június hó 1-10-e közt keresztülvihetik. Tíz törvényhatóság: Középszolnok, Thuróczy megye, Szeged, N.-Kikinda, Abrudbánya, Berecz, Kolos és Szék városok s Maros- és Medgyeszék központi választmányai az állandó névjegyzékek elkészítésének ideje iránt még nem nyilatkoztak; eddigi munkálataik után itélve azonban ezek is el fogják készíteni az állandó névjegyzékeket. Hét központi választmányál, u. m. Arva, Bihar, Hont- és Sopronmegyékénél, Budapest fővárosnál s Csik- és Szekszárdnál kétes az állandó névjegyzékek június hó végéig elkészülhetése. Tizenegy központi választmány végül, t. i. Bács, Bodrog, Baranya, Berecz, Nyitra-, Somogy-, Szabolcs-, Szatmár-, Torontál-, Vas-, Veszprém-, Zala- és Hunyadmegyék,

ni, hogy ma azt gyalazza, melyért tegnap küzdött; ki látja hogy a mostani hullámzások idejében mint tör felszínre a dilettantismus, a jelszavak miként magyarizáltak följre, s a humbug sok helyen miként akar politikai bölcseségnek feltűnni; annak nehéz belelőni magát a jelen viszonyokba. E sorok írója nem tartozik az ellenzékhez, de meggyőződését tisztán megővni szent kötelességének tartja; azért engedje meg tisztelt szerkesztő ur, hogy felkeresem becses lapját, hogy ennek hasábjain lehet tárgyalogosan mondjam el nézeteimet a jelen helyzet, s meggyök eseményei felett. És ha nézeteim el is térnek sokban lapja iránnyától, engedjen mégis tért ezeknek, mert épen azért kerestem fel a „Közérdek” terét, hogy itt a pártbilincsek-től menten mondhamam el nézeteimet.

Somogy megye egyesült szabadelvi pártja május 2-án délután 3 órakor tartotta alakuló nagygyűlését. Népességül volt ez; a nagy többség kimondta, hogy mint szabadelvi kormány-párt megalakult, s a kormányt bizalmat szavaz. A párt elnökül a Csorba Ede találón s eszen választott Szalay Károlynak. A program-adás iránti indítványt Kovács József reformatus lelkész s kormánypárti tag tette, ki azonban, midőn észrevette, hogy indítványát a nem-kormánypártiak támogatják, önmaga vontja vissza indítványát, s ezzel a hosszú s heves vitának vége szakadt.

Másnap a bizottmányi följelenes igazalmas viták folytak le. Az árvaszéki jegyzőválasztás után az alispáni, majd az árvaszéki elnök jelentése olvastatott fel. Az árvaszéki elnök jelentése után Jakab István ép oly merész, mint ügyes szónok s ügyvéd heves támadást intézett az árvaszéki, s második felszólalásában pedig kiválóan annak becsületlen elnöke ellen. Daczára annak, hogy az árvaszékek jelen szervezetekben csak kívánni valót hagynak fenn; mégis a tanadási modor nagy visszatekintést szült. Mert mindenki tudja, hogy Somogy megye árvaszékeit példás ügyeszetet, tiszta becsületességgel vezérli, s elhökénytel jellemezte pedig a gyanu árnya se férhet. Az árvaszéki ülnökök tevékeny s buzgó hivatalnokok, s fölök se a szakavatottságot, se a munkásságot megtagadni nem lehet. Hogy mégis lassu az ügymenet, annak nem az árvaszék az oka, hanem azon szerencsétlen rendszer, mely keverke a municipálistmus és az újabb törvénykezési rendszernek.

A hiba gyökere ott van, hogy a törvényhozás nem mert a municipálistmus előítéletével szakítani, s teremtett egy tekervényes eljárás rendszert, mely kimeríti a legtevékenyebb árvaszéki ülnökök s járásbírák munka-erejét, még se idézhet elő gyors eljárást. A helyett, hogy az árvaszékeket az árvek vagyonnának egyszerűen kezelői közévé tette volna; — elhallmozta amny teendőikkel, hogy az árvaszékek legjobb akarat mellett sem felelhetnek meg feladatoknak. A somogyi árvaszék évenkénti ügyszáma megközelíti a 15 ezret. Mint halljuk, az árvaszék egyik tevékeny tagja Bosnyák László ur a „Somogy”-ban megírni szándékszik a somogy megyei árvaszék történetét, úgy hiszem, hogy ki fogja deríteni az okokat, melyeknek amny akarat s ügybuzgalom megrökö.

Ezután a kormány iránti bizalom megszavazása felett heves vita folyt le, minek eredménye az lett, hogy 19 szavazat ellen 88 szavazattal a kormányt bizalom szavazattal. Most pedig röviden jelezni akarom a nálunk uralgó hangulatot, s felelt elmondom nézeteimet. Tagadhatatlan, hogy Somogy megyében jelenleg a szabadelvi kormánypárt van többségben. Én jól tudom, hogy a közönség igen nagy része nem kormánypárti; de azon rész, mely a politikai küzdőterem ma

megjelenik s szerepel, annak túlyomó része kormánypárti. És végtére az uralkodik, a ki tenni mer, s így daczára annak, hogy Somogy megyében a katolikus papságnak 2/3-ed része a Semmyey-párti, és mint észrevettem, a katolikus világi elem nagyobb része is Semmyeyvel rokonszenvez; de se egyik, se másik a küzdőteremre lépni nem mer, mégis a kormánypárt fog a választásoknál fényesen diadalmaszkodni. Majdnem az összes prot. papság s a protestantismus túlyomó része kormánypárti.

A helyzet így van, felesleges ezt tagadni. A kormánypártnak ereje nem tagjának sokaságában, hanem elleni féltékenységében rejlik. Előnyére van a kormánypártnak Tisza Kálmán erélyvel vetett közhit. Nálunk erélyes kormány soha sem bukhatik meg; — nálunk csak gyáva kormányok járhatják le magukat. Engedje meg tisztelt szerkesztő ur, hogy én Tisza Kálmánról elmondjam nézeteimet. E sorok írója több mint egy éve azon eszméért küzdött, hogy hazánk sorsára legidősebb lenne báró Semmyey és Tisza Kálmán szövetségese s kormányra jutása. Sokkal inkább őszinte vagyok, hogy indokaimat is el ne mondánám. Én Semmyeyben a mély államférfini bölcseséget, s a magas lőkört s higgyad józanságot láttam egyesülve; — Tisza Kálmánban pedig az akarat erélyét, az ügyes parlamenti férfiut, szónokot s jeles pártvezért ismertem fel. Meg voltam győződve, hogy mind-egyik józan conservatív, mindegyik jelentékeny politikai tényezőkre számíthat, mert Semmyey az ország katolikus lakosságának határozottan túlyomó részének nem csak rokonszenvét, hanem tiszteletét s feltétlen bizalmát is bírja; míg Tisza bizony számíthat a protestantismus többségére. Meggyőződésesem volt, hogy e két kiváló férfiú szövetezése nem csak hogy megnyugtatta volna a közvéleményt, hanem képesítette volna a kormányt nagy és maradóan alkotásokra.

Soha sem titkoltam azon véleményemet, hogy báró Semmyey és Tisza szövetezése s kormányától bizony reméltem, hogy megnyugtatólag hatna az egész országra, eltávolítaná a külföldöz hitelezéseket, különösen a protestantusok s katolikusok egymás iránti féltékenységét s mindkét férfiú mint a pozitív vallások imnepelt bajnokai megnyugtatták volna a haza polgárait az iránt, hogy Magyarországon se a rajongók se a külföldi befolyás nem fogja megzavarni a vallásfelekezeti békejét.

Mig ma tagadhatatlan, hogy a katolikusok nagy része nem rokonszenvez a kormányval. Azonban az én óhajom nem teljesült, Semmyey nem lett a kabinet tagja. Mégis nem tartozom azok közé, kik Tisza érdemét kellőleg nem méltányolják. Reményem az, hogy Tisza Kálmán tisztán látja a helyzetet. A kormánypárt óriási többsége daczára is, a helyzet sok tekintetben egy öntudatos kormányra nézve nem mindben kedvező. A vidéki politikai táltosok a szabadelvűséget annyiféleképp magyarázzák már, hogy ezen cím alá a legelővősebb s legreactionáriusabb törekvéseket is bevonhatni hiszik. A megyei hóbert, a dilettantismus, a szűk látókör, a humbug, az állami hatalom iránti ellenszenv, a nemzeti előítélet, a táblabírói világ mind ki akarja zsákmányolni e szót szabadelvűség s hadat kész üzemni minden modern eszmének; s magát egyenrangra akarja helyezni a valódi és magasatos szabadelvűséggel.

Az eszmevarar sok helyen uralkodik. Azonban úgy hiszem, hogy Tisza tettei rövid idő alatt kijönitják a politikai rajongókat. Mert Polit elleni fellépése s legújabb rendeletei nyílt bizonságot annak, hogy Tisza Kálmán helyes érzékel bir az állam valódi s jogosult conservatív érdekei iránt; s van benne nemcsak erély, hanem államférfiúi tapintat is, hogy a politikai röpökésség ne merészeljen a szabadelvűség köpenyével takarózkodni.

Az új kabinetnek csak egy ténye van mi iránta némi bizalmatlanságot szült, ez a törvényszékek reductiója tárgyában készült miniszteri javaslat. Ezen törvény veszedelmes s nem indokolt visszafélé. A bírói függetlenség feloldoztatik, s az igazságszolgáltatás eszméje a megyei gentry előítéleteinek áldozatul dobatik. S ha megrendül a bírói kar függetlensége, ha közhitté válik azon nézet, hogy államunk pénz-

ügyi viszonyát, csak úgy rendezhetjük, ha mindattól megfosztjuk az adó fizető közönséget, mi által némi kárpótlást talált a hozott áldozatokért, ha meggyökerezdik azon hit, hogy nálunk lehetetlen azon institúciókra költeni, melyek másutt a művelt népekéül a civilizatio, az előrehaladás s a jogállam követelményei, hanem nálunk minden követelmény a status adósság, s a katonaság emész fel, ha majd emek folytán szaporodni fog az elégtelenség száma s az újabb időben munka után elő ügyvédi kar, újra az agitatio terére lép, mert kereste nem leend, ha elterjed majd azon meggyőződés, hogy küldiplomatián minden béke ígérte humbug, mert nyakig kell fegyverkezni, a hármass szövetség híresztelt őszintesége daczára is; ekkor oly viszonyok fognak beállani, melyek társadalmi válságokat idéznek fel. Már is a törvényszékek minden tehetségesebb s bírói pályára készült fiatal erő, a joggyakornokok oda hagyják. Azon véleményben voltam s vagyok most is, hogy igazságszolgáltatásunk terén megkarakitást csak úgy eszközölhetünk s igazságszolgáltatási ügyünket csak úgy javíthatjuk, ha egy időben a közgazgatást is reformáljuk s állanivá tesszük.

De én bizony reményem, hogy ezen törvény kivételénél is a kormány jóvá teendő azon ballépést, melyet elkövetett beteretjeszte által. De bezárom soraimat azon meggyőződésem kifejezésével, hogy én Tisza erélytől nemzetem számára csak jó várok, s hogy a fusionsnak legidősebb eredményei a társadalmi élet terén fognak mutatkozni. Mi somogyiak évek óta nemcsak a politikai, hanem még a társadalmi téren is nem tudtunk egyesíteni a fuzió legalább egyelőre megváltottat a helyzetet. Ma nyugszik legtöbb helyen a pártszennyvedly, s ha sok helyen mutatkoznak is a közelgő vilhar kitérésnek jelei, a jelen időben még a rég nem élvezett béke nek örüllünk. Képviselő választási küzdelem csak a kapósvári, szigetvári s lengyelitői kerületekben leend. Ha tisztelt szerkesztő ur megengedi a „Közérdekben” legközelebb elmondom egyes kérdésekről nézeteimet.*

A zemplénmegyei jobboldali ellenzék programja. Örömdentes ténynek tekintjük azt, hogy parlamentünk eddigi két legtekintélyesebb pártja közt a közjogi kérdés vitatása válszafalat fejezni megszűnt. E tény közvetlen üdvös következményét annak lehetőségében látjuk, hogy ezental a pártok a politikai elvek homogenitása szerint csoportosulhassanak.

Nem titkolhatjuk el azonban sem magunk sem mások előtt, hogy az eddigi deákpárt és balközép ölymenű fusiója, minő országszerte és Zemplénmegyében is a pártmozgalom némely vezetője által ezalbe vétetik, ezen várt üdvös eredménynek megvalósítását nem képezi. Történt ugyanis ezen fusió a nélkül, hogy a politikai kérdések bármelyikére nézve is a megoldás irányja kijelöltenék és ezáltal az alakítandó pártba belépők nézetegységére constatálhatók; ilyformán a fusiót ezen cím alá a legelővősebb s legreactionáriusabb törekvéseket is bevonhatni hiszik. A megyei hóbert, a dilettantismus, a szűk látókör, a humbug, az állami hatalom iránti ellenszenv, a nemzeti előítélet, a táblabírói világ mind ki akarja zsákmányolni e szót szabadelvűség s hadat kész üzemni minden modern eszmének; s magát egyenrangra akarja helyezni a valódi és magasatos szabadelvűséggel.

Az eszmevarar sok helyen uralkodik. Azonban úgy hiszem, hogy Tisza tettei rövid idő alatt kijönitják a politikai rajongókat. Mert Polit elleni fellépése s legújabb rendeletei nyílt bizonságot annak, hogy Tisza Kálmán helyes érzékel bir az állam valódi s jogosult conservatív érdekei iránt; s van benne nemcsak erély, hanem államférfiúi tapintat is, hogy a politikai röpökésség ne merészeljen a szabadelvűség köpenyével takarózkodni.

Az új kabinetnek csak egy ténye van mi iránta némi bizalmatlanságot szült, ez a törvényszékek reductiója tárgyában készült miniszteri javaslat. Ezen törvény veszedelmes s nem indokolt visszafélé. A bírói függetlenség feloldoztatik, s az igazságszolgáltatás eszméje a megyei gentry előítéleteinek áldozatul dobatik. S ha megrendül a bírói kar függetlensége, ha közhitté válik azon nézet, hogy államunk pénz-

* Mindenkor szivesen veszünk oly férfias, független vélemény-nyilatvánt, minő a fentebbi levél is, még ha egynemely pontra nézve nem értünk is egyet az íróval. Szerk.

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEJYZÉSEI.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, including flour, oil, and other commodities. Includes sub-sections like 'Kötvények' and 'Bánkok'.

(HIVATALOS) A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEJYZÉSEI.

Table listing exchange rates and prices for various currencies and goods, including 'I. Osztr. államadosság', 'II. Földterherment. kötv.', and 'III. Magy. közelekedési'.

Advertisement for 'Hölgy-készruhaneműek DIVATÁRUK.' featuring a list of clothing items and prices.

Advertisement for 'Hampel Győző' featuring a list of goods and prices, including 'árak raktára'.

Large advertisement for 'SCHEMBER G. ÉS FIAINAK' featuring a scale and text about weighing and quality.

Advertisement for 'Dr. HANDLER MÓR' featuring medical services and a list of ailments treated.

Advertisement for 'Hölgyeknek nélkülözhetlen!' featuring 'RAVISSANTE' and other products.

Advertisement for 'LICHTENSTERN B. ÉS TÁRS.' featuring a scale and text about weighing and quality.

Advertisement for 'Posner László' featuring a scale and text about weighing and quality.

Advertisement for 'Gazdáknak!' featuring 'GUTMANN TESTVÉREK' and other products.

Advertisement for 'RAVISSANTE' featuring a portrait of a woman and text about the product.

Advertisement for 'A Franklin-Társulat' featuring text about the society and its activities.

Advertisement for 'Minden versenyt felülmúl' featuring 'GUTMANN TESTVÉREK' and other products.

Advertisement for 'TÉRFI ANTAL' featuring a portrait of a man and text about the business.

Advertisement for 'ROTHAUSER TESTVÉREK' featuring a portrait of a man and text about the business.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Első é', 'HA', 'Franklin-T', 'A lap szelvé', 'A Köt', 'A havi e', 'A „Köz', 'Egy', 'Két', 'Nagy', 'Félv', 'Egy', 'Megre', 'czészerü', 'Könyv', 'Kiadó-hir', 'Bu', 'Kirá', 'miniszter', '2-án kelt', 'nyí török', 'dinek me', 'quartur t', 'Az or', 'diház ma', 'törvényja', 'szágyüle', 'még bizo', 'halljuk, e', 'zelebbi m', 'eldönteni', 'Kép', 'm a k. K', 'mesváro', 'szabadl', 'megnyer', 'Párisba', 'mellett a', 'nak nyíl', 'megye) e', 'párt jelö', 'kerületb', 'jos, a mo', 'Gedeon', 'Sza', 'letében', 'többé p', 'lőtte Pa', 'alkalmá', 'kisebbé', 'm a r k i', 'választó', 'Tamás e', 'csakis l', 'tanári s', 'Cseré', 'A te', 'százás b', 'ülésben', 'Horn f', 'lőlet a', 'gyűlésen', 'A k', 'késnek', 'fontossá', 'eljárni', 'kely fia', 'lembv e', 'nevezés', 'vége f', 'azután', 'Fran', 'Th', 'magya', 'naga l', 'lyait s', 'mint a', 'Vi', 'ugyan', 'dalma', 'ben ar', 'dant', 'D.', 'közö', 'M', 'lekvé', 'Ez', 'volna', 'mitko', 'a meg', 'De', 'marj', 'asztal', 'való i', 'Me', 'gelit', 'D', 'jának', 'Max', 'pénz', 'd'Es